

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Závadskej a členiek senátu JUDr. Júlie Horskej a JUDr. Marianny Reiffovej, v právnej veci navrhovateľa **J. S.**, bytom v R., P. č. X., proti odporkyni **Sociálnej poisťovni v Bratislave**, Ul. 29. augusta č. 8, o starobný dôchodok, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 25. augusta 2011, č. k. 25Sd/134/2011-43, jednomyseľne, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline z 25. augusta 2011, č. k. 25Sd/134/2011-43, **potvrďuje**.

Navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania **nepriznáva**.

Odôvodnenie:

Krajský súd v Žiline rozsudkom z 25. augusta 2011, č. k. 25Sd/134/2011-43 potvrdil rozhodnutie zo 14. apríla 2011, číslo X. v spojení so zmenovým rozhodnutím zo 14. júna 2011, číslo X. 0, ktorým odporkyňa podľa § 65, § 274 a § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) priznala navrhovateľovi starobný dôchodok v sume 235,50 € mesačne s účinnosťou od 3. januára 2011.

V odôvodnení uviedol, že na dôchodkové účely sa do zamestnania započíta, okrem iných náhradných dôb, aj doba osobnej starostlivosti o blízku osobu, ktorá bola prevažne alebo úplne bezvládna a nebola umiestnená v ústave sociálnej starostlivosti alebo v obdobnom zdravotnom zariadení, a to od 1. januára 1976 do 31. decembra 2000. Krajský súd mal za preukázané, že navrhovateľ bol poberateľom príspevku za opatrovanie čiastočne bezvládnej matky, a teda matka navrhovateľa nebola prevažne alebo úplne bezvládna. Odporkyňa preto nemohla dobu starostlivosti o uvedenú osobu započítať na dôchodkové účely. Ďalej krajský súd uviedol, že obdobie dôchodkového poistenia od 1. januára 2003 do 6. februára 2006 bolo zhodnotené ako doba poistenia osôb dobrovoľne pokračujúcich v účasti na dôchodkovom poistení pred 1. januárom 2004 a obdobie dobrovoľného dôchodkového poistenia po 31. decembri 2003.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podal včas odvolanie navrhovateľ, z obsahu ktorého vyplýva, že namietal nezapočítanie obdobia opatrovania ťažko zdravotne postihutej matky, nezapočítanie obdobia 3 rokov pred vojenskou službou ako aj 3 rokov, počas ktorých si platil na prílepenie dôchodku.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu navrhovateľa navrhla, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil ako vecne správny.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 OSP preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, odvolanie prejednal bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250l ods. 2 v spojení s § 250ja ods. 2 OSP a jednomyselne dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nemožno vyhovieť.

Z dávkového spisu vyplýva, že navrhovateľ 4. januára 2011 požiadal o starobný dôchodok s účinnosťou od 3. januára 2011. Zo spisov je tiež zrejme a ani medzi účastníkmi nebolo sporné, že navrhovateľ sa osobne staral o svoju matku, ktorú opatroval od 1. januára 1995 do 24. marca 2005, a že bol dobrovoľne dôchodkovo poistenou osobou od 1. januára 2003 do 6. februára 2006.

Preukázať bolo potrebné, či matka navrhovateľa bola prevažne, príp. úplne bezvládna, lebo v tom prípade by išlo o náhradnú dobu zamestnania, započítateľnú ako zamestnanie

do 31. decembra 2000 (§169c ods. 2 zákona o sociálnom zabezpečení v znení zákona č. 446/2000 Z. z.), alebo či matka navrhovateľa bola len čiastočne bezvládna.

Bezvládnosť a jej delenie bolo upravené v § 36 vyhlášky č. 149/1988 Zb. ktorou sa vykonáva zákon o sociálnom zabezpečení (ďalej len „vyhláška č. 149/1988 Zb.“). Podľa stupňa bezvládnosti bol okrem iného osobe – dôchodcovi zvyšovaný dôchodok podľa § 70 zákona o sociálnom zabezpečení. Pri čiastočnej bezvládnosti o 300 Sk mesačne, pri prevažnej o 500 Sk mesačne, a pri úplnej bezvládnosti o 700 Sk mesačne. Z rozhodnutia Okresného úradu v Ružomberku – odboru sociálnych vecí zo 4. februára 2003, číslo 2003/10830 vyplýva, že navrhovateľovi bol priznaný od 1. januára 2001 peňažný príspevok za opatrovanie vo výške 5 700 Sk, pričom uvedená suma bola vypočítaná tak, že samotný príspevok za opatrovanie vo výške 6 000 Sk bol znížený o sumu zvýšenia dôchodku pre bezvládnosť ťažko zdravotne postihnutého občana, t.j. o 300 Sk mesačne. Navrhovateľova matka preto nemohla byť dodatočne uznaná za čiastočne bezvládnou až po smrti, ako namietal navrhovateľ, lebo jej dôchodok bol zvyšovaný o 300 Sk mesačne, a teda o sumu, o akú sa zvyšoval dôchodok pri čiastočnej bezvládnosti podľa § 70 zákona o sociálnom zabezpečení.

Potvrdenie úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Ružomberok, v ktorom je navrhovateľova matka označená za čiastočne bezvládnou a o ktorom navrhovateľ vyslovil pochybnosť, je preto v súlade s ostatným spisovým materiálom a navrhovateľ nepredložil žiadny iný dôkaz, ktorým by preukázal svoje tvrdenie, že jeho matka bola prevažne, príp. úplne bezvládna. Navrhovateľ k opravnému prostriedku tiež priložil posudok Okresného úradu v Ružomberku, Odboru sociálnych vecí zo 16. januára 2003, č.k.: 2003/09591/3jz vydaný podľa §§ 50 až 57 na účely § 92 ods. 1 zákona č. 195/1998 Z. z. o sociálnej pomoci v znení neskorších predpisov, a preto je potrebné uviesť, že uvedený posudok aj napriek tomu, že bol vydaný v čase, kedy už dobu starostlivosti o blízku osobu, resp. dobu opatrovania, nebolo možné započítať ako náhradnú dobu zamestnania, tiež nesvedčí o prevažnej príp. úplnej bezvládnosti matky navrhovateľa. Vyplýva z neho, že v oblasti mobility, orientácie, komunikácie a zvýšených výdavkov, nemala sociálne dôsledky ťažkého zdravotného postihnutia. V prípade, že navrhovateľova matka bola mobilná, nemohla naplniť definíciu prevažne bezvládnej osoby uvedenej v § 36 ods. 2 vyhlášky č. 149/1988 Zb. Podľa uvedeného ustanovenia išlo o takú osobu (dôchodcu), ktorá potrebuje okrem pomoci uvedenej v odseku 1 (pomoc inej osoby pri niektorých nevyhnutných životných úkonoch) pravidelnú pomoc inej osoby pri hlavných životných úkonoch, napríklad

pri chôdzi a pri výkone fyziologickej potreby. Za prevažne bezvládneho sa vždy považoval tiež občan úplne nevidomý.

Odporkyňa preto nepochybila, keď dobu osobnej starostlivosti navrhovateľa o jeho matku nezapočítala ako náhradnú dobu zamestnania, lebo navrhovateľova matka nebola úplne alebo prevažne bezvládna.

Na námietku navrhovateľa, že mu nebola zhodnotená doba dobrovoľného dôchodkového poistenia, resp. doba poistenia osoby dobrovoľne pokračujúcej v účasti na dôchodkovom poistení (pred 1. januárom 2004), treba uviesť, že uvedená doba mu zhodnotená bola, ako to vyplýva aj z osobného listu dôchodkového poistenia (tvoriaci prílohu napadnutých rozhodnutí), v ktorom má predmetná doba znak „S“.

Suma starobného dôchodku bola vypočítaná ako súčin priemerného osobného mzdového bodu 0,775, obdobia dôchodkového poistenia 31,1562 rokov a aktuálnej dôchodkovej hodnoty na rok 2011, 9,5756 €. Do obdobia dôchodkového poistenia (31,1562 rokov) bolo, ako vyplýva z osobného listu dôchodkového poistenia, zhodnotené započítateľné obdobie od roku 1965, teda aj obdobie pred vojenskou službou navrhovateľa. Námietka navrhovateľa bola preto aj v tomto smere neodôvodnená.

Priemerný osobný mzdový bod bol vypočítaný ako podiel súčtu osobných mzdových bodov dosiahnutých v jednotlivých kalendárnych rokoch rozhodujúceho obdobia a obdobia dôchodkového poistenia v rozhodujúcom období vyjadreného v rokoch (§ 63 ods. 1 zákona o sociálnom poistení). Rozhodujúce obdobie na zistenie priemerného osobného mzdového bodu sú kalendárne roky pred rokom, v ktorom boli splnené podmienky nároku na dôchodkovú dávku, s výnimkou kalendárnych rokov pred 1. januárom 1984, ak zákon o sociálnom poistení neustanovil inak (§ 63 ods. 6 zákona o sociálnom poistení). Ak v rozhodujúcom období určenom podľa § 63 ods. 6 nie je najmenej dvadsaťdva kalendárnych rokov, predlžuje sa rozhodujúce obdobie pred 1. január 1984 postupne tak, aby v ňom bolo dvadsaťdva kalendárnych rokov podľa ods. 6 (§ 63 ods. 7 zákona o sociálnom poistení).

Z citovaných ustanovení zákona o sociálnom poistení potom vyplýva, že odporkyňa v súlade so zákonom o sociálnom poistení na účely určenia priemerného osobného mzdového bodu zistila, že v rozhodujúcom období kalendárnych rokov 1984 až 2010 navrhovateľ

nezískal aspoň dvadsaťdva kalendárnych rokov podľa § 63 ods. 6 zákona o sociálnom poistení, a preto rozhodujúce obdobie bolo rozšírené postupne pred 1. január 1984 tak, aby v ňom bolo dvadsaťdva kalendárnych rokov podľa § 63 ods. 6 zákona o sociálnom poistení. V uvedenom rozhodujúcom období navrhovateľ získal 6 831 dní dôchodkového poistenia, teda 18,7151 rokov dôchodkového poistenia, a priemerný osobný mzdový bod bol potom určený ako podiel úhrnu osobných mzdových bodov a rokov dôchodkového poistenia v rozhodujúcom období. Priemerný osobný mzdový bod navrhovateľa mal preto hodnotu 0,7321 (podiel úhrnu osobných mzdových bodov za jednotlivé kalendárne roky rozhodujúceho obdobia 13,7009 a 18,7151 rokov dôchodkového poistenia v rozhodujúcom období). V zmysle § 63 ods. 4 zákona o sociálnom poistení bol následne odporkyňou priemerný osobný mzdový bod navrhovateľa zvýšený na 0,7750.

Odporkyňa vypočítala sumu starobného dôchodku navrhovateľa aj podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 (v súlade s § 274 zákona o sociálnom poistení). Suma starobného dôchodku bola určená z priemerného mesačného zárobku 106,64 € za roky 2005, 2004, 2007, 2003, 2006 (§ 12 ods. 1 zákona o sociálnom zabezpečení). Pre určenie sumy starobného dôchodku bola započítaná doba 29 rokov, pričom na dobu zamestnania pred 18. rokom veku sa v súlade so zákonom o sociálnom zabezpečení neprihliadalo (§ 22). Z uvedeného dôvodu odporkyňa správne vypočítala starobný dôchodok podľa zákona o sociálnom zabezpečení vo výmere 56 % priemerného mesačného zárobku.

Suma starobného dôchodku vypočítaná podľa zákona o sociálnom poistení bola vyššia ako suma starobného dôchodku podľa zákona o sociálnom zabezpečení, a preto bol navrhovateľovi priznaný starobný dôchodok vo vyššej sume.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky odvolaniu navrhovateľa nevyhovel a rozsudok Krajského súdu v Žiline ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 a 2 OSP potvrdil.

Odvolací súd podľa § 250k ods. 1 OSP v spojení s § 224 ods. 1 OSP nepriznal navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania, pretože nebol v konaní úspešný a odporkyňa nárok na náhradu trov konania nevznikol.

Poučenie: Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. októbra 2012

JUDr. Elena Zavadská, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia :
Mária Kráľová

